Provincie Noord-Brabant

Statenvoorstel 42/26 A

Voorgestelde behandeling	:
PS-vergadering	:

Datum
21 september 2026

Documentnummer
6400176

Onderwerp
Rapport Zuidelijke Rekenkamer ‘Opvolgingsonderzoek VTH’

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting
De Zuidelijke Rekenkamer (ZRK) heeft een opvolgingsonderzoek uitgevoerd naar Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) in de provincie Noord-Brabant. Op basis daarvan doet de ZRK een aantal aanbevelingen, deels gericht aan Provinciale Staten van Noord-Brabant en deels gericht aan het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Met dit Statenvoorstel wordt in besluitvorming over deze aanbevelingen voorzien.

Het voorstel

I De aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer aan Provinciale Staten over te nemen:
Verduidelijk de verantwoordelijkheden en het proces van opvolging van aanbevelingen aan Provinciale Staten
Heroverweeg hoe invulling wordt gegeven aan de opvolging van aangenomen rekenkameraanbevelingen aan PS, met aandacht voor de verantwoordelijkheden (wie doet wat) en het te doorlopen proces (welke stappen). Leg dit vast in het presidium.

II. Gedeputeerde Staten te verzoeken de aanbevelingen aan hun adres over te nemen en Provinciale Staten vóór 20 januari 2027 te informeren over de planning en voortgang hiervan.

Aanleiding
In 2020 heeft de ZRK een onderzoek gedaan naar VTH bij risicobedrijven. De ZRK concludeerde toen dat de provincie Noord-Brabant op onderdelen al een stevige basis had, maar dat ook sprake was van duidelijke verbeteropgaven. Provinciale Staten (PS) hebben destijds de aanbevelingen overgenomen. Nu vijf jaar later heeft de ZRK gekeken naar de opvolging van de aanbevelingen uit 2020. In dit opvolgingsonderzoek

heeft de ZRK vooral gekeken hoe de provincie in de praktijk invulling heeft gegeven aan de strekking van de aanbevelingen.

In haar rapport over VTH in de provincie Noord-Brabant trekt de ZRK een aantal conclusies en doet op basis daarvan aanbevelingen aan zowel PS als Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (GS):

I Aanbeveling aan PS

A1.2 Verduidelijk de verantwoordelijkheden en het proces van opvolging van aanbevelingen aan PS

Heroverweeg hoe invulling wordt gegeven aan de opvolging van aangenomen rekenkameraanbevelingen aan PS, met aandacht voor de verantwoordelijkheden (wie doet wat) en het te doorlopen proces (welke stappen). Leg dit vast in het presidium.

II Aanbevelingen aan GS

A 1.1 Geef verdere invulling aan openstaande aanbevelingen

Geef verdere invulling aan de aanbevelingen die nog niet zijn afgerond, waar dat binnen de veranderde context mogelijk is. Rapporteer hierover in het jaarlijkse overzicht van de opvolging van de aanbevelingen. Geef daarbij extra aandacht aan de informatiebasis (zie hoofdstuk 2) en de verbinding tussen beleid en uitvoering (zie hoofdstuk 3).

A 2.1 Versterk de informatiebasis vanuit de provinciale VTH-opgaven

Bepaal samen met de omgevingsdiensten welke informatie nodig is om op de belangrijkste provinciale VTH-opgaven te kunnen sturen en verantwoorden. Toets vervolgens of deze informatie met bestaande systemen, registraties en werkprocessen betrouwbaar en bruikbaar beschikbaar kan komen. Stuur waar nodig op verbetering van de informatiebasis of pas doelen, planning en verantwoordingsambitie daarop aan.

A 2.2 Vraag landelijk om standaarden en voorzieningen, maar blijf zelf stappen zetten

Agendeer via IPO en andere landelijke trajecten dat versterking van de VTH-informatiebasis een landelijke opgave is. Vraag daarbij aandacht voor onderwerpen die niet doelmatig afzonderlijk kunnen worden opgelost – zoals een geconsolideerd vergunningenoverzicht – en mogelijke informatiedeling tussen relevante instellingen. Werk tegelijk uit welke stappen Noord-Brabant zelf al kan zetten zolang landelijke oplossingen ontbreken en kies daarbij voor stappen die ook bij latere landelijke ontwikkelingen bruikbaar blijven.

A 3.1 Veranker VTH-uitvoerbaarheid aan de voorkant van beleid

Veranker een (tijdige) uitvoeringstoets voor de inzet van VTH bij nieuw of gewijzigd provinciaal beleid, als bestuurlijk weegmoment binnen bestaande beleids- en opdrachtprocessen. Beoordeel daarbij aan de voorkant, samen met de omgevingsdiensten, wat beleid concreet vraagt van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Betrek daarbij ook de gevolgen voor prioritering, capaciteit, deskundigheid, informatievoorziening en verantwoording. Leg de bestuurlijke keuzes die hieruit volgen expliciet vast.

A 3.2 Geef de coördinerende rol gericht en zichtbaar invulling

Zorg dat invulling wordt gegeven aan de bestuurlijke afstemming tussen partijen (zoals gemeenten), zodat gezamenlijke VTH-opgaven, ambities,

prioriteiten en knelpunten in beleid en uitvoering worden afgestemd. Maak per onderwerp duidelijk welke rol de provincie neemt.

A4.1 Maak publiekscommunicatie onderdeel van reguliere VTH-processen
Neem de informatiebehoefte van inwoners als vertrekpunt bij de verdere uitwerking van publiekscommunicatie binnen VTH en zorg voor een eenduidige werkwijze bij participatie. Bepaal welke informatie inwoners nodig hebben om te begrijpen wat er in hun leefomgeving gebeurt, welke risico's daarbij spelen en hoe de overheid daarop toeziet. Werk vervolgens uit welke informatie de provincie actief wil delen, welke duiding daarbij nodig is en welke rol provincie en omgevingsdiensten daarin hebben. Richt dit niet in als aparte communicatielaag, maar sluit aan bij reguliere VTH processen en bij betere vastlegging en ontsluiting van vergunninginformatie, milieugegevens en toezichtsinformatie. Informeer PS over de toegankelijkheid en volledigheid van de informatie voor de burger en de stappen die GS daarbij zetten.

Bevoegdheid

De conclusies, aanbevelingen en bevindingen van de rekenkamer raken in algemene zin de kaderstellende en controlerende rol van PS.

Doel

Het doel van dit opvolgingsonderzoek is PS inzicht te geven in de manier waarop de provincie Noord-Brabant de aanbevelingen van het onderzoek naar VTH uit 2020 heeft opgevolgd. Op basis van het vervolgonderzoek zijn nieuwe conclusies en aanbevelingen geformuleerd. De aanbevelingen beogen de kaderstellende en controlerende rol van PS te verbeteren.

Conclusies

De ZRK trekt de volgende conclusies:

C1a. Noord-Brabant heeft werk gemaakt van de aanbevelingen uit het eerdere rekenkameronderzoek uit 2020. Er zijn verbeteringen ingezet in de sturing, in de uitvoering en in de verbinding tussen VTH en leefomgevingsbeleid. Ook sluit de provincie aan bij belangrijke landelijke pilots in het VTH-stelsel.

C1b. Tegelijk is er nog belangrijk werk in uitvoering. Veel verbeteringen zijn wel begonnen, maar nog niet overal doorgezet of geborgd in vaste werkwijzen, reguliere opdrachtverlening en verantwoording.

C1c. De opvolging van aanbevelingen aan PS is onvoldoende geborgd. Deze aanbevelingen worden wel geregistreerd, maar PS bespreken nog niet gericht of en hoe zij daaraan gevolg willen geven.

C2 Het opvolgingsonderzoek laat zien dat de informatiebasis voor VTH nog steeds onvoldoende op orde is. In veel gevallen is deze informatie nog onvoldoende volledig, eenduidig, vindbaar of bruikbaar voor de uitvoering en voor effectieve sturing door de provincie op resultaten.

C3a. Het opvolgingsonderzoek laat zien dat de verbinding tussen beleid en uitvoering sinds 2020 is versterkt, maar nog onvoldoende vloeiend in elkaar overlopen. Eén samenhangende beleid- en uitvoeringscyclus, waarin provinciale doelen worden vertaald naar concrete en uitvoerbare VTH-keuzes en uitvoeringsinformatie weer terugvloeit naar beleid, is nog geen realiteit.

C3b. De coördinerende rol richting andere betrokken partijen wordt door de provincie maar beperkt en niet structureel ingevuld. Gezamenlijke opgaven, prioriteiten en knelpunten zijn daarmee onvoldoende onderwerp van gesprek. Waar opgaven meerdere partijen raken, moet vooraf duidelijk zijn welke rol de provincie neemt.

C4 Participatie en transparantie zijn uitgangspunten in het algemene provinciale beleid, maar binnen VTH nog maar beperkt vertaald naar concrete werkwijzen. De rekenkamer ziet daarin een bestuurlijke opgave om bewuste keuzes te maken over actieve informatievoorziening naar burgers en belanghebbenden en een vertaling naar werkwijzen. Daarbij ziet de rekenkamer publiekscommunicatie als méér dan het voldoen aan wettelijke verplichtingen.

De onderbouwing van de conclusies en aanbevelingen is te vinden in het bestuurlijk rapport en het rapport van bevindingen.

In hoofdstuk 5 van het bestuurlijk rapport zijn de reactie van GS en het nawoord van de rekenkamer opgenomen.

Kanttekeningen
N.v.t.

Financiën
N.v.t.

Europese en internationale zaken
Aan dit Statenvoorstel zijn geen Europese of internationale aspecten verbonden.

Planning
Het onderzoeksrapport van de ZRK is 9 juli 2026 formeel aan PS aangeboden. Voorstel is om een informerende themabijeenkomst, voorafgegaan door een technische sessie met de onderzoekers van de ZRK, te houden op de themadag van 9 oktober 2026, de oordeelsvormende themabijeenkomst te laten plaatsvinden op de themadag van 30 oktober 2026, en het Statenvoorstel te agenderen voor besluitvorming in de PS-vergadering op 13 november 2026.

Bijlagen
1. Bestuurlijk rapport VTH: Goed geïnformeerd? provincie Noord-Brabant;
2. Rapport van bevindingen Opvolgingsonderzoek VTH provincie Noord-Brabant;
3. Hand-out VTH provincie Noord-Brabant

Presidium van Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter, de secretaris,

mr. I.A. Adema drs. A.E.T. Wepster Msc